

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.1.6.2025

Pan
Mirośław Kuczkowski
Wójt Gminy Sierakowice
Urząd Gminy Sierakowice
ul. Lęborska 30
83-340 Sierakowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykorzystanie dotacji celowej
z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące
wyплаты bonu energetycznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Sierakowice (dalej: „Urząd”), ul. Lęborska 30, 83-340 Sierakowice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Kuczkowski, Wójt Gminy Sierakowice, od 7 maja 2024 r. (dalej: „Wójt”). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Tadeusz Kobiela, Wójt Gminy Sierakowice, od 19 czerwca 1990 r. do 7 maja 2024 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku.
Kontrolerzy	1. Małgorzata Chudzik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/18/2025 z 24 stycznia 2025 r., 2. Ewa Gross, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/26/2025 z 4 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 1-13)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny – pod względem legalności, gospodarności i rzetelności – wykorzystania przez Gminę Sierakowice (dalej: „Gmina”) dotacji celowej z części 85/22 – województwo pomorskie budżetu państwa w na realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego wypłaty bonu energetycznego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania ww. oceny były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- szczegółowego badania próby wniosków o wypłatę bonu energetycznego w zakresie terminowości i rzetelności ich rozpatrywania,
- weryfikacji wypłat bonu energetycznego,
- analizy prawidłowości i terminowości sporządzenia rozliczenia otrzymanej dotacji na wypłatę bonu energetycznego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykorzystanie przez Gminę w 2024 r. dotacji celowej z części 85/22 – województwo pomorskie budżetu państwa na realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego wypłaty bonu energetycznego. Gmina zgodnie z przeznaczeniem wykorzystała otrzymane w 2024 r. od Wojewody Pomorskiego (dalej: „Wojewoda”) środki dotacji na sfinansowanie wypłat 2273 bonów energetycznych³ w kwocie 1007,6 tys. zł oraz kosztów obsługi tego zadania w kwocie 30,2 tys. zł (3% kwoty wypłaconych dotacji).

Badanie 50⁴ z 2557 złożonych wniosków o wypłatę bonu wykazało, że rozpatrywano je zgodnie z przepisami ustawy o bonie energetycznym. Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości miały jednostkowy charakter i dotyczyły niezachowania w jednej sprawie 60-dniowego terminu na rozpatrzenie wniosku oraz niezawiadomienia czterech wnioskodawców o przyczynie niezłatwienia sprawy w terminie i wyznaczeniu nowego terminu na jej załatwienie. Przeprowadzone na próbie 80 wniosków badanie wypłaty bonu energetycznego wykazało, że następowała ona niezwłocznie po przyznaniu bonu, jednak z powodu przekazania przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku (dalej: „Urząd Wojewódzki”) środków dotacji dopiero 17 października 2024 r., czas ten w 40 przypadkach wyniósł od 8 do 77 dni.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Jednorazowych świadczeń pieniężnych przeznaczonych dla gospodarstw domowych o niższych dochodach, w związku z realizacją ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. poz. 859 ze zm.), dalej: „ustawa o bonie energetycznym”.

⁴ 40 wniosków rozpoznanych pozytywnie oraz 10 spraw zakończonych wydaniem decyzji odmowej.

Rozliczenie dotacji na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego za 2024 r. (dalej: „rozliczenie dotacji”) przedstawione Wojewodzie w terminie wynikającym z art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym, z uwzględnieniem dokonanej korekty, zawierało m.in. dane dotyczące liczby i kwoty wypłaconych bonów energetycznych. Terminowo dokonano zwrotu niewykorzystanych środków dotacji w kwocie 606,6 tys. zł.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Od 1 sierpnia do 30 września 2024 r., tj. w okresie przyjmowania wniosków, złożono do Urzędu 2557 wniosków o wypłatę bonu energetycznego, z których 69 dotyczyło świadczenia podwyższonego, tj. dotyczącego gospodarstw domowych, dla których głównym źródłem ogrzewania była energia elektryczna (w związku art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym). Nie złożono wniosków po 30 września 2024 r.

(akta kontroli str. 148-149, 343-344)

2. Spośród ww. wniosków 770 (30,4%) zostało rozpatrzonych (pozytywnie i odmownie) w terminie 60 dni kalendarzowych od dnia ich złożenia.

(akta kontroli str. 148-149, 343-344)

3. W Urzędzie 1760⁵ (69,6%) wniosków rozpatrzono (pozytywnie i odmownie) po terminie 60 dni kalendarzowych od dnia ich złożenia.

Z przedłożonej dokumentacji oraz wyjaśnień Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych Urzędu (dalej: „DŚR”) wynikało, że na ww. termin weryfikacji miały wpływ m.in. następujące czynniki:

- wstrzymanie weryfikacji wniosków złożonych przez osoby prowadzące gospodarstwo rolne⁶ do czasu ogłoszenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (dalej: „Prezes GUS”) wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2023 r.;
- oczekiwanie na odpowiedzi z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”) w zakresie dodatkowych rocznych świadczeń pieniężnych (tzw. trzynastej i czternastej emerytury) – w przypadku wniosków złożonych przez osoby otrzymujące świadczenie emerytalne⁷.

Kierownik DŚR wyjaśniła, że ww. czynniki oraz termin przekazania przez Wojewodę środków dotacji Gminie (17 października 2024 r.) istotnie zaburzyły rytm pracy, powodując konieczność kilkukrotnego powrotu do obsługi tego samego wniosku. Nie stwierdzono przy tym, by rozpatrywanie wniosku zostało wstrzymane ze względu na oczekiwanie na otrzymanie dotacji⁸. Kierownik DŚR dodała również, że terminy przyjmowania i rozpatrywania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego

⁵ Tj. odpowiednio 1569 i 141 w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym oraz 46 i cztery wnioski w związku z art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym.

⁶ Gmina jest gminą wiejską, z dużą liczbą niewielkich gospodarstw rolnych.

⁷ Przykładowo, w najdłużej rozpatrywanej sprawie (DŚR.838.821.1.2024) czas oczekiwania na ww. informacje wyniósł 92 dni.

⁸ W informacjach o przyznaniu bonu zawarto zapis, że wypłata bonu nastąpi niezwłocznie po otrzymaniu dotacji z budżetu państwa.

zbiegły się z terminami przyjmowania i rozpatrywania wniosków o przyznanie bonu energetycznego, co przy ograniczonych możliwościach zaangażowania personelu do realizacji i obsługi zadania, czasochłonnej procedury obsługi bonu energetycznego wpłynęło na terminy rozpatrywania wniosków.

Termin rozpoznania wniosków w ww. sprawach wyniósł od 61 do 168 dni. Szczegółowe badanie w zakresie terminowości rozpatrywania wniosków opisano w punkcie 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 148-149, 262, 267-269, 274-275, 289, 343-344, 368, 394)

4. Osiem wniosków⁹ pozostawiono bez rozpoznania z uwagi na brak reakcji strony na wezwanie. Ponadto w przypadku 19 wniosków¹⁰ sprawę umorzono z uwagi na wycofanie wniosku przez wnioskodawcę.

(akta kontroli str. 148-151, 343-344)

5. Liczba wniosków złożonych w ustawowym terminie, które pozostawały nierozpatrzone na 31 grudnia 2024 r. i 31 stycznia 2025 r. wyniosła odpowiednio: 83 (3,2%)¹¹ i 14 (0,5%)¹².

Z wyjaśnień Kierownik DŚR wynikało, że spowodowane to było spiętrzeniem pracy na koniec roku z przyczyn opisanych w punkcie 3 niniejszego wystąpienia. W ww. przypadkach każdorazowo zawiadamiano strony o wyznaczeniu nowego terminu na rozpatrzenie sprawy z podaniem przyczyny oraz informowano o prawie do wniesienia ponaglenia.

(akta kontroli str. 148-149, 152-156, 267, 343-344)

6. Liczba wniosków, na podstawie których wypłaty świadczenia dokonano do siedmiu dni od ich rozpatrzenia wyniosła 1047¹³. Natomiast liczba wniosków, na podstawie których wypłaty świadczenia dokonano w terminie powyżej siedmiu dni od ich rozpatrzenia wyniosła 1230¹⁴. W przypadku 1007 z tych spraw wynikało to z nieprzekazania przez Urząd Wojewódzki środków dotacji.

(akta kontroli str. 148-149, 264-265, 343-344)

7. Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie, na podstawie których na dzień 31 stycznia 2025 r. nie dokonano wypłat wyniosła 57¹⁵.

(akta kontroli str. 148-156, 279-280, 343-344)

Kierownik DŚR wyjaśniła, że przyczyną braku wypłat na dzień 31 stycznia 2025 r. był brak środków (Gmina 31 grudnia 2024 r. dokonała zwrotu niewykorzystanych

⁹ Złożonych w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym.

¹⁰ Złożonych w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym.

¹¹ Tj. 80 w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym i trzy w związku z art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym.

¹² Wszystkie dotyczyły gospodarstw określonych w art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym.

¹³ Tj. 1012 w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym i 35 w związku z art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym.

¹⁴ Tj. 1200 w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym i 30 w związku z art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym.

¹⁵ Tj. 54 w związku z art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym i trzy w związku z art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym.

środków dotacji w 2024 r.) oraz trwające postępowania, które wydłużyły się z uwagi na pogłębione postępowanie wyjaśniające.

(akta kontroli str. 264-267)

8. Czynności związane z postępowaniami w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego prowadziło dziewięciu pracowników, w tym:

- ośmiu pracowników DŚR, którzy posiadali upoważnienie m.in. do prowadzenia spraw w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o bonie energetycznym, bez możliwości wydawania decyzji (sześciu pracowników od 1 sierpnia 2024 r., jeden pracownik od 27 września 2024 r. oraz jeden pracownik od 2 grudnia 2024 r.);
- Kierownik DŚR, która posiadała upoważnienie do załatwiania spraw i wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej w imieniu Wójta, wynikających m.in. z ustawy o bonie energetycznym (od 1 sierpnia 2024 r.).

Ponadto na podstawie umów-zleceń dwie osoby¹⁶ wykonywały zadania gromadzenia i przechowywania dokumentacji oraz przygotowywania projektów pism i informacji w związku z realizacją zadań powierzonych DŚR wynikających z ustawy o bonie energetycznym.

(akta kontroli str. 22-147)

Do obsługi bonu energetycznego Urząd korzystał z programu, który umożliwiał weryfikację wnioskodawców z podanymi członkami rodziny w systemach zewnętrznych: e-Podatki, PUE ZUS, SI-KRUS oraz PESEL.

Kierownik DŚR wyjaśniła, że w ramach ww. programu Urząd korzystał z bazy danych: serwer świadczenia rodzinne (tj. m.in. z zakresie danych dotyczących dodatku osłonowego, węglowego i innych świadczeń realizowanych przez Gminę). Ponadto Kierownik DŚR Urzędu wyjaśniła, że program automatycznie przy wprowadzaniu wniosku wyświetlał informację, jeżeli na dany adres został już przyznany bon energetyczny ze wskazaniem informacji: imię, nazwisko, nr wniosku. Po wprowadzeniu nr PESEL system sygnalizował, jeżeli dana osoba znajdowała się w składzie rodziny lub była wnioskodawcą w innym wniosku. Powyższe eliminowało możliwość złożenia podwójnego wniosku przez tego

¹⁶ Od 1 sierpnia 2024 do 30 grudnia 2024 r. oraz od 1 września 2024 r. do 30 grudnia 2024 r.

samemu wnioskodawcę lub zdublowanie członków rodziny w różnych wnioskach – jedna osoba mogła wejść w skład tylko jednego gospodarstwa domowego.

(akta kontroli str. 19, 269, 276-278, 358)

Badanie wszystkich złożonych wniosków (2557) nie wykazało przypadków, w których dwa wnioski złożone przez tego samego wnioskodawcę¹⁷ zostały rozpatrzone pozytywnie.

Badanie szczegółowe 50 wniosków o wypłatę bonu energetycznego¹⁸ (40 rozpatrzonych pozytywnie na kwotę 23,9 tys. zł¹⁹ i 10 rozpatrzonych odmownie) wykazało, że:

- w 43 przypadkach wnioski były kompletne i prawidłowo wypełnione, w siedmiu przypadkach zawierały braki, nieczytelne lub niepoprawne zapisy, w związku z którymi w trzech przypadkach wystosowano wezwanie do wnioskodawcy. W dwóch przypadkach wnioskodawca z własnej inicjatywy złożył wyjaśnienia. W jednym przypadku informację od wnioskodawcy pozyskano telefonicznie, w jednym przypadku ujawnienie błędnego zapisu we wniosku nastąpiło przez wnioskodawcę po wydaniu informacji o przyznaniu bonu energetycznego, w związku z czym wydano decyzję w sprawie zmiany kwoty świadczenia²⁰;
- wnioski zweryfikowano pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego oraz kryterium dochodowego, co zostało udokumentowane m.in.: wydrukami z programu do obsługi bonu energetycznego w zakresie danych pozyskanych z baz: e-Podatki, PUE ZUS, SI-KRUS oraz PESEL lub historią weryfikacji²¹, a także informacjami pozyskanymi z ZUS lub KRUS²² w zakresie dodatkowych rocznych świadczeń pieniężnych oraz wydrukiem z wyliczeniami dotyczącymi przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego;
- spośród 21 wniosków rozpatrzonych pozytywnie, w których adres miejsca zamieszkania powtarzał się w próbie co najmniej raz, nie stwierdzono wykazania tych samych wnioskodawców lub członków rodziny;
- w każdej sprawie, w której wypłacono podwyższoną kwotę świadczenia na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym (14 z 40 wniosków rozpatrzonych pozytywnie), wnioski zostały zweryfikowane pod kątem wpisania głównego źródła ciepła do systemu Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), a fakt przeprowadzenia ww. weryfikacji dokumentowano

¹⁷ Weryfikacja po numerze PESEL.

¹⁸ 40 spraw rozpatrzonych pozytywnie, w tym: 15 wniosków złożonych w terminie od 1 do 9 sierpnia 2024 r., 14 wniosków dotyczących świadczenia podwyższonego (art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym), 21 wniosków z adresem miejsca zamieszkania powtarzającym się w próbie co najmniej raz wśród wniosków rozpatrzonych pozytywnie oraz 10 spraw rozpatrzonych odmownie.

¹⁹ 2,4% z kwoty wypłaconego świadczenia ogółem.

²⁰ Decyzja nr DŚR.838.530.4.2024 z 29 listopada 2024 r.

²¹ Dostępna w tym programie.

²² Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

kopią deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i spalania paliw lub wydrukiem z systemu CEEB;

- w 10 sprawach wydano decyzje o odmowie prawa do bonu energetycznego, zgodnie z art. 4 ust. 9 pkt 1 ustawy o bonie energetycznym. Powodem wydania ww. decyzji było przekroczenie kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym. W ww. sprawach dochowano wymogów wynikających z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²³ (dalej: KPA) w zakresie czynnego udziału wnioskodawcy (art. 10 § 1 KPA) i odwołania się od wydanej decyzji (w każdej z 10 decyzji zawarto pouczenie, o którym mowa w art. 107 § 1 pkt 7 KPA);
- w 40 sprawach, w których przyznano świadczenie, sporządzono informacje o przyznaniu bonu energetycznego, które w sześciu przypadkach zostały odebrane przez wnioskodawców oraz nieodebrane w 34 przypadkach²⁴;
- czas weryfikacji od dnia złożenia wniosku do dnia jego rozpoznania wynosił od pięciu do 141 dni kalendarzowych, przy czym z wyłączeniem okresu na pozyskanie informacji ze źródeł zewnętrznych – od czterech do 101 dni, w tym, w przypadku sześciu wniosków, które dotyczyły gospodarstw rolnych, czas weryfikacji od dnia złożenia wniosku do dnia jego rozpoznania wyniósł od 52 do 86 dni (przy czym od dnia publikacji obwieszczenia Prezesa GUS do rozpoznania wniosku upłynęło od dwóch do 74 dni). Za wyjątkiem czterech spraw²⁵, o niezatawieniu sprawy w terminie zawiadamiano wnioskodawców, (powyższe opisano szerzej w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości);
- w 40 sprawach rozpoznanych pozytywnie dokonano wypłaty wszystkich świadczeń, w tym w czterech przypadkach²⁶ świadczenie wypłacono w wysokości różnicy między kwotą bonu energetycznego, a kwotą, o którą został przekroczony przeciętny dochód za 2023 r. na osobę, tj. zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym.

Ponadto w wyniku badania terminowości rozpatrzenia 14 wniosków, które pozostały nierozpatrzone na 31 stycznia 2025 r. stwierdzono, że termin rozpoznania wniosków wyniósł od 127 do 154 dni kalendarzowych od złożenia wniosku, przy czym z uwzględnieniem wyłączeń, o których stanowi art. 35 § 5 KPA – od 65 do 116 dni. W każdej z 14 spraw informowano wnioskodawcę o niezatawieniu sprawy w terminie i wyznaczeniu nowego terminu;

(akta kontroli str. 157-261, 271-275, 345, 367-368, 370-377, 394)

9. W celu zapewnienia na 2024 r. środków na wypłatę bonu energetycznego, w dniu 13 sierpnia 2024 r., tj. w terminie wynikającym z art. 5 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym, za pomocą formularza udostępnionego w systemie Tabelaris, przesłano do Urzędu Wojewódzkiego „Wniosek o przekazanie gminie

²³ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

²⁴ Brak wykazania we wniosku adresu e-mail umożliwiającego przesłanie wnioskodawcy informacji.

²⁵ Z 28, w których czas weryfikacji od dnia złożenia wniosku do dnia jego rozpoznania wyniósł ponad 60 dni kalendarzowych.

²⁶ Sprawa nr: DŚR.838.1892.2024, DŚR.838.598.2024, DŚR.838.720.2024, DŚR.838.1301.2024.

dotacji celowej na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego” na łączną kwotę 1644,4 tys. zł (korekta wniosku złożona 6 września 2024 r. w odpowiedzi na ponownie udostępniony formularz w systemie Tabelaris opiewała na tę samą kwotę). W ww. wniosku prawidłowo wyliczono wartość dotacji przeznaczonej na koszty obsługi świadczenia. W dniu 30 października 2024 r., w odpowiedzi na ponowną informację Urzędu Wojewódzkiego o udostępnianiu aktualizacji wniosku o przekazanie gminie dotacji celowej na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego, przesłano formularz z zaktualizowaną wartością dotacji (1430,2 tys. zł).

Kierownik DŚR wyjaśniła m.in., że szacunku (2670 wniosków) dokonano w oparciu o liczbę wniosków o dodatek osłonowy (2501 wniosków). Wykazano większą liczbę, gdyż w dodatku osłonowym kwota w kryterium dochodowym była niższa²⁷. W pierwszym szacunku założono także, że większa będzie liczba wniosków o bon energetyczny w kwocie podwyższonej. Ponadto w stosunku do szacowanych wartości liczba gospodarstw wieloosobowych okazała się niższa.

Gmina otrzymała środki (1644,4 zł) w jednej transzy 17 października 2024 r. Do 31 grudnia 2024 r. wypłacono 1007,6 tys. zł na świadczenia oraz wykorzystano 30,2 tys. zł na koszty obsługi wypłaty. Pozostała kwota dotacji została zwrócona na rachunek Urzędu Wojewódzkiego: 30 października 2024 r. – 214,2 tys. zł oraz 31 grudnia 2024 r. – 392,4 tys. zł (łącznie 606,6 tys. zł).

Ponadto 3 marca 2025 r. poprzez system Tabelaris Urząd przesłał „Wniosek o przekazanie gminie dotacji celowej na realizację zadania dotyczącego wypłaty bonu energetycznego tytułem zobowiązań Skarbu Państwa za 2024 rok”²⁸ w kwocie 19,1 tys. zł tj. 18,6 tys. zł – wysokość kwoty na wypłatę świadczeń oraz 0,5 tys. zł – wysokość kwoty dotacji przeznaczona na koszty obsługi świadczenia.
(akta kontroli str. 18-19, 281, 288-291, 314-322, 328-335)

10. Wysokość wydanej w 2024 r. kwoty na realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w postaci wypłaty bonu energetycznego wyniosła łącznie 1037,8 tys. zł, z tego 1007,6 tys. zł na wypłatę bonu energetycznego i 30,2 tys. zł – 3% kosztów obsługi. Powyższe kwoty miały potwierdzenie w zapisach konta 130²⁹, rozliczeniu dotacji przedłożonemu do Urzędu Wojewódzkiego,

²⁷ Tj. 2100,00 zł dla gospodarstwa jednoosobowego oraz 1500,00 zł dla gospodarstwa wieloosobowego, natomiast w bonie energetycznym odpowiednio: 2500,00 zł i 1700,00 zł.

²⁸ Wniosek o przekazanie dotacji na wypłaty 57 bonów energetycznych przyznanych w okresie od 1 stycznia 2025 do 28 lutego 2025 r. oraz ich 3% kosztów obsługi

²⁹ Obroty na kontach analitycznych: 130-852-85215-3110-00, 130-852-85215-4120-00, 130-852-85215-4170-00, 130-852-85215-4210-00, 130-852-85215-4300-00, 130-852-85215-4700-00.

sprawozdaniu Rb-50³⁰. Ponadto kwota wypłacona była zgodna z kwotą wypłaconą wynikającą z systemu do obsługi bonu energetycznego.

(akta kontroli str. 279-313, 323-327)

11. Badanie terminowości wypłaty bonu energetycznego w 80 sprawach na łączną kwotę 41,6 tys. zł (4,2% wypłaconego świadczenia ogółem), z tego: 40 z opisanych w pkt 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego oraz 40 ze złożonych w ostatniej dekadzie września 2024 r. wykazało, że bony energetyczne wypłacano niezwłocznie, przy czym w przypadku 40 wniosków opisanych w punkcie 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w związku z otrzymaniem środków dotacji dopiero 17 października 2024 r., wypłat dokonano w terminie od 8 do 79 dni od ich przyznania. W przypadku 40 wniosków złożonych w ostatniej dekadzie września 2024 r. od przyznania bonu do jego wypłaty upłynęło od jednego do 7 dni.

(akta kontroli str. 148-149, 264-266, 285)

Kierownik DŚR wyjaśniła, że Urząd po otrzymaniu środków dotacji niezwłocznie naliczył listy wypłat (w odniesieniu do wniosków rozpatrzonych od sierpnia do października 2024 r.), które zostały sprawdzone pod względem merytorycznym i przekazane do działu księgowości celem dokonania przelewów na konta bankowe wnioskodawców. W terminie od 23 do 31 października 2024 r. naliczono i sprawdzono 1007 świadczeń na łączną kwotę 453,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 264-266)

12. Urząd terminowo wywiązał się z obowiązku sprawozdawczego wynikającego z art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym. Rozliczenie dotacji zostało przekazane, za pomocą systemu Tabelaris, do Urzędu Wojewódzkiego 30 stycznia 2025 r. Kwota wypłaconego świadczenia wykazana w rozliczeniu dotacji była zgodna z ewidencją księgową jednostki oraz kwotą wynikającą z systemu do obsługi świadczeń. Pomiędzy liczbą wniosków wykazaną w rozliczeniu dotacji, a liczbą wniosków wynikającą z systemu do obsługi bonu energetycznego wystąpiła różnica (trzy wnioski). Omyłkowo wykazano liczbę wypłat zamiast liczby wniosków, na podstawie których dokonano wypłaty³¹. Korekty w powyższym zakresie dokonano 2 lutego 2025 r. Rozliczenie zostało podpisane przez Skarbnik Gminy, którą upoważniono m.in. do podpisywania i zatwierdzania ankiet w systemie Tabelaris.

(akta kontroli str. 19, 279-313, 323-327, 340)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spośród 10 objętych badaniem spraw, w których wydano decyzję odmowną, jedną³² załatwiono w terminie 69 dni³³ od daty złożenia wniosku, tj. z naruszeniem

³⁰ Sprawozdanie o dotacjach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.

³¹ Z uwagi na wydanie decyzji zmieniających liczbę wypłat była większa niż liczba wniosków, na podstawie których dokonano wypłat.

³² Nr sprawy: DŚR.838.848.2024

³³ 62 dni z wyłączeniem terminów, o których stanowi art. 35 § 5 KPA.

terminu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, który stanowi, że wniosek o wypłatę bonu energetycznego rozpatruje się w terminie 60 dni od dnia jego prawidłowego złożenia, przy czym o niezakończaniu sprawy w terminie nie powiadomiono strony, z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowego terminu załatwienia spraw, do czego zobowiązywał art. 36 § 1 i 2 KPA.

Odpowiedzialna w ww. zakresie Kierownik DŚR wyjaśniła, że zakładała, że nie będzie potrzeby przedłużenia terminu, gdyż sprawa zostanie rozpatrzona w terminie ustawowym (zakładano szybszą odpowiedź na zapytanie z ZUS). Wobec powyższego poleciła pracownikowi prowadzącemu postępowanie, aby nie zawiadamiał strony o przedłużeniu terminu. Ponadto strona fizycznie otrzymałaby pismo z informacją o przedłużeniu sprawy zapewne już po rozpatrzeniu wniosku.

(akta kontroli str. 243, 263, 345-346)

Zdaniem NIK przepisy KPA wskazują wprost, że o każdym przypadku niezakończania sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony. Długi okres doręczania ww. zawiadomienia nie stanowi przesłanki do odstąpienia od stosowania art. 36 § 1 i 2 KPA.

2. W przypadku trzech informacji o przyznaniu bonu³⁴ (z 40 objętych badaniem), w których termin rozpoznania od wpływu wniosku do wydania informacji wyniósł 63 (w dwóch sprawach) i 91 dni (przy czym z wyłączeniem terminów, o których stanowi art. 35 § 5 KPA odpowiednio: 59, 60 i 58 dni) Urząd nie powiadomił stron o niezakończaniu sprawy w terminie, z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowego terminu załatwienia spraw, do czego zobowiązywał art. 36 § 1 i 2 KPA.

Odpowiedzialna w ww. zakresie Kierownik DŚR wyjaśniła, że w dwóch sprawach zakładano szybszą odpowiedź za zapytanie w systemie do obsługi bonu energetycznego. W trzeciej założono, że wnioskodawca posiadał wiedzę o toczącym się postępowaniu w związku z wystosowanym wezwaniem do złożenia wyjaśnień, a procedura dostarczenia stronie zawiadomienia o przedłużeniu terminu wpłynęłaby na wydłużenie czasu załatwienia sprawy. Ponadto strona fizycznie otrzymałaby pismo z informacją o przedłużeniu sprawy zapewne już po rozpatrzeniu wniosku.

(akta kontroli str. 225, 229, 270, 347-354)

Zdaniem NIK przepisy KPA wskazują wprost, że o każdym przypadku niezakończania sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony. Długi okres doręczania ww. zawiadomienia nie stanowi przesłanki do odstąpienia od stosowania art. 36 § 1 i 2 KPA.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

³⁴ Nr sprawy: DŚR.838.938.2024, DŚR.838.969.2024, DŚR.838.2077.2024.

Zapewnienie wyeliminowania przypadków nierealizowania obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 36 KPA.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 24 marca 2025 r.

Kontrolerzy

Małgorzata Chudzik

Specjalista kontroli państwowej

podpis/podpisano elektronicznie

Ewa Gross

Główny specjalista kontroli
państwowej

podpis/podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

Tomasz Słaboszowski

podpis/podpisano elektronicznie

³⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczenia przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.